

Складники механізму реалізації інформаційної політики України

УДК 323.316.776(477)
DOI <https://doi.org/10.24195/2414-9616-2020-2-52-58>

Козьмініх Альона Віталіївна
кандидат політичних наук, доцент,
доцент кафедри політичних теорій
Національного університету
«Одеська юридична академія»
вул. Фонтанська дорога, 23,
Одеса, Україна

У зв'язку з процесами глобалізації та становлення інформаційного суспільства проведення ефективної інформаційної політики, розставлення правильних інформаційних пріоритетів, встановлення меж дозволеного, а також визначення питань відповідальності за порушення в інформаційній сфері набувають для України надзвичайної важливості.

Головним та актуальним завданням політичних зусиль у цьому контексті стає забезпечення ефективної регламентації та координації дій всіх учасників інформаційних процесів, що зумовлює закладення політико-правових основ та виникнення і функціонування значної кількості інституцій, які формують і реалізують державну інформаційну політику в Україні. Це зумовлює актуальність дослідження механізму реалізації інформаційної політики України як цілісної системи взаємопов'язаних елементів.

Мета статті полягає у встановленні складників механізму формування та реалізації інформаційної політики в Україні. При аналізі механізмів реалізації інформаційної політики застосовувалися як загальні (діалектичний, аналіз та синтез), так і спеціально наукові методи (інституційний, формально-логічний, системний, історичний).

Механізм формування та реалізації інформаційної політики України є системою взаємопов'язаних компонентів, які дозволяють формувати та впроваджувати в життя ефективну інформаційну політику в нашій державі, адаптуватись до швидких змін у контексті формування та становлення інформаційного суспільства та ступеня включеності нашої держави до процесів глобалізації та інтеграції до світового інформаційного простору.

До його основних компонентів слід віднести політико-правові (нормативно-правові акти України, міжнародні договори та міжнародні документи, ратифіковані Україною; загально-правові та спеціально-правові), інституційні (державні органи загальної компетенції, спеціалізовані органи, а також інститути громадянського суспільства; органи, які формують інформаційну політику, та органи, які її реалізують), організаційні (правотворча та правозастосовна діяльність), техніко-економічні та соціальні механізми (єдина система національних інформаційних ресурсів та інформаційно-комунікаційна інфраструктура держави; науково-технічний і виробничий комплекс і ринок продукції й послуг інформаційної індустрії; система масової інформаційної освіти, в тому числі теоретична база та категоріальний апарат інформаційної політики).

Ключові слова: інформаційна політика, інформація, державна політика, інформаційне суспільство, інформаційне законодавство, механізм реалізації інформаційної політики.

Вступ. Зростання важливості інформації в сучасному світі, а також прискорення загально-світових процесів інформатизації суспільства призвели до закономірного ускладнення суспільних відносин у цій сфері, а також зумовили появу нових напрямів діяльності української держави. Йдеться про цілеспрямовану діяльність органів державної влади щодо вирішення суспільних проблем і формування дієвої державної політики, яка б дозволяла досягати соціально значущих цілей розвитку суспільства в новітніх інформаційних умовах.

На глобальному рівні змінюються «правила інформаційної гри», а державні інститути позбуваються природної монополії, яка була так актуальна для інформаційно-політичної сфери ще кілька десятиліть тому. Ці процеси закономірно торкнулися і нашої країни, у зв'язку з чим питання проведення ефективної інформаційної політики, розставлення правильних інформаційних пріоритетів, встановлення меж дозволеного, а також визначення питань відповідальності за порушення в інформаційній сфері набувають для України надзвичайної важливості.

Головним завданням політичних зусиль у цьому контексті стає забезпечення ефективної регламентації та координації дій всіх учасників інформаційних процесів, що зумовлює закладення політико-правових основ та виникнення і функціонування значної кількості інституцій, які формують та реалізують державну інформаційну політику в Україні. Це зумовлює актуальність дослідження механізму реалізації інформаційної політики України як цілісної системи взаємопов'язаних елементів.

Мета та завдання. З огляду на зазначене вище мета статті полягає у встановленні складників системи механізму формування та реалізації інформаційної політики в Україні. Мета досягається через вирішення таких завдань: визначити складники механізму реалізації інформаційної політики України та з'ясувати особливості кожного з них.

Методи дослідження. При аналізі механізмів реалізації інформаційної політики застосовувались як загальні (діалектичний, аналіз та синтез), так і спеціально наукові методи (інституційний, формально-логічний, системний, історичний тощо).

Результати. Перш ніж переходити до аналізу механізму реалізації інформаційної політики України, необхідно дати визначення такої політики. Так, В. Степанов визначає державну інформаційну політику як комплекс політичних, правових, економічних, соціально-культурних і організаційних заходів держави, спрямований на забезпечення конституційного права громадян на доступ до інформації, важливий складник зовнішньої і внутрішньої політики держави, який охоплює всі сфери життєдіяльності суспільства [9, с. 76].

Враховуючи особливості інформаційної сфери, під державною інформаційною політикою автор розуміє сукупність напрямів і способів діяльності компетентних органів держави з контролю, регулювання та планування процесів у сфері одержання, зберігання, оброблення, використання та поширення інформації. Інформацією ж, за законодавством України, є будь-які відомості та/або дані, які можуть бути збережені на матеріальних носіях або відображені в електронному вигляді [8].

До основних принципів реалізації інформаційної політики слід віднести такі:

- принцип відкритості політики – всі основні заходи інформаційної політики відкрито обговорюються суспільством, і держава враховує громадську думку;

- принцип рівності інтересів – політика враховує інтереси всіх учасників інформаційної діяльності незалежно від їх положення в суспільстві, форми власності та національної приналежності;

- принцип системності – при реалізації прийнятих рішень щодо зміни стану одного з об'єктів регулювання повинні в сукупності враховуватися наслідки цих рішень на стан інших;

- принцип пріоритетності вітчизняного виробника – при рівних умовах пріоритет віддається вітчизняному виробникові інформаційно-комунікаційних засобів, продуктів і послуг;

- принцип соціальної орієнтації – основні заходи державної інформаційної політики повинні спрямовуватися на забезпечення соціальних інтересів громадян України;

- принцип державної підтримки – заходи інформаційної політики, спрямовані на інформаційний розвиток соціальної сфери, фінансуються здебільшого державою;

- принцип пріоритетності права – розвиток і застосування правових і економічних методів має пріоритет перед будь-якими формами адміністративних рішень проблем інформаційної сфери [10].

Очевидно, що реалізація державної інформаційної політики в межах демократичної та правової держави має відбуватися шляхом належного політико-правового врегулювання інформаційної сфери, чіткого визначення інституційних та організаційних механізмів, які забезпечують функціонування цієї сфери, а також встановлення сис-

теми забезпечення загальнообов'язкових правил поведінки.

Механізм інформаційної політики України має розглядатися комплексно та потребує аналізу його складників. Формування дієвого механізму потребує наявності належної теоретичної бази та категоріального апарату, широкої політико-правової регламентації суспільних відносин у сфері інформаційної політики, а також ефективної правозастосовчої діяльності. Тож для детального розгляду механізму інформаційної політики України їх вивчення варто проводити відповідно до вказаних структурних блоків.

Автор пропонує виокремити такі складники механізму формування та реалізації інформаційної політики України:

- політико-правові механізми;
- інституційні механізми;
- організаційні механізми;
- техніко-економічні та соціальні механізми.

Політико-правовий механізм включає систему нормативно-правових актів та інших джерел права, які регламентують відносини в інформаційно-політичній сфері. В нашій країні основним джерелом права в сфері інформаційної політики України варто визнати нормативно-правові акти [6, с. 55], які є офіційними письмовими документами, прийнятими уповноваженими на це суб'єктами нормотворення у визначеній законодавством формі та за встановленою законодавством процедурою, які спрямовані на врегулювання суспільних відносин, містять норми права, мають неперсоніфікований характер і розраховані на неодноразове застосування.

Ще одним значним елементом джерельної бази для інформаційно-політичної сфери України можна назвати міжнародно-правові договори, які були ратифіковані Україною та є двосторонніми або багатосторонніми угодами, які містять норми права, спрямовані на встановлення загальних правил поведінки в сфері інформаційної політики та не мають індивідуального, разового характеру [7, с. 14] (Конвенція про захист осіб у зв'язку з автоматизованою обробкою персональних даних; Конвенція про доступ до інформації, участь громадськості в процесі прийняття рішень і доступ до правосуддя з питань, які стосуються довкілля (Орхуська Конвенція).

Суттєвим джерелом українського права в галузі інформаційної політики є міжнародні акти, ратифіковані Україною, які не носять договірний характеру, а в декларативній формі встановлюють певні стандарти, норми та принципи в інформаційно-політичній сфері (Декларація Ради Європи про свободу спілкування в інтернеті; Окінавська хартія глобального інформаційного суспільства тощо).

Аналіз чинних джерел права української інформаційно-політичної сфери дозволяє виокремити дві їх основні групи:

– загально-правові (джерела права, дія яких через їх всеосяжність розповсюджується на всіх суб'єктів інформаційно-політичних відносин. Це Конституція України, Закони України «Про інформацію», «Про Національну програму інформатизації», Доктрина інформаційної безпеки України тощо);

– спеціально-правові (джерела права, які розповсюджують свою дію на суб'єктів інформаційно-політичних відносин лише в конкретній сфері, наприклад Закони України «Про державну таємницю», «Про інформаційні агентства», «Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні», «Про рекламу», «Про телебачення та радіомовлення» тощо).

В Україні на законодавчому рівні визначені основні напрями державної інформаційної політики, якими відповідно до ст. 3 Закону України «Про інформацію» є забезпечення доступу кожного до інформації; забезпечення рівних можливостей щодо створення, збирання, одержання, зберігання, використання, поширення, охорони, захисту інформації; створення умов для формування в Україні інформаційного суспільства; забезпечення відкритості та прозорості діяльності суб'єктів владних повноважень; створення інформаційних систем і мереж інформації, розвиток електронного урядування; постійне оновлення, збагачення та зберігання національних інформаційних ресурсів; забезпечення інформаційної безпеки України; сприяння міжнародній співпраці в інформаційній сфері та входженню України до світового інформаційного простору [8].

Кожен із зазначених вище напрямів інформаційної політики отримав закріплення та розвиток у політико-правових актах, які регулюють кожну з названих сфер. Так, пріоритети державної політики в інформаційній сфері щодо забезпечення інформаційної безпеки України закріплені в Доктрині інформаційної безпеки України. До них належить:

– створення інтегрованої системи оцінки інформаційних загроз та оперативного реагування на них;

– законодавче врегулювання механізму виявлення, фіксації, блокування та видалення з інформаційного простору держави, зокрема з українського сегмента мережі Інтернет інформації, яка загрожує життю, здоров'ю громадян України, пропагує війну, національну та релігійну ворожнечу, зміну конституційного ладу насильницьким шляхом або порушення територіальної цілісності України, загрожує державному суверенітету, пропагує комуністичний та/або націонал-соціалістичний (нацистський) тоталітарні режими та їхню символіку;

– оптимізація законодавчих механізмів реалізації зобов'язань України в межах Європейської

конвенції про транскордонне телебачення щодо держав, які не є підписантами зазначеної Конвенції;

– створення і розвиток структур, які відповідають за інформаційно-психологічну безпеку, насамперед у Збройних Силах України, з урахуванням практики держав-членів НАТО;

– розвиток і захист технологічної інфраструктури забезпечення інформаційної безпеки України;

– забезпечення повного покриття території України цифровим мовленням, насамперед у прикордонних районах, а також на тимчасово окупованих територіях;

– побудова дієвої та ефективної системи стратегічних комунікацій;

– розвиток механізмів взаємодії держави та інститутів громадянського суспільства щодо протидії інформаційній агресії проти України;

– боротьба з дезінформацією та деструктивною пропагандою з боку Російської Федерації;

– посилення спроможностей сектору безпеки і оборони щодо протидії спеціальним інформаційним операціям, спрямованим на зміну конституційного ладу насильницьким шляхом, порушення суверенітету і територіальної цілісності, підрив обороноздатності України, деморалізацію особового складу Збройних Сил України та інших військових формувань, загострення суспільно-політичної ситуації;

– виявлення та притягнення до відповідальності згідно із законодавством суб'єктів українського інформаційного простору, які створені та/або використовуються державою-агресором для ведення інформаційної війни проти України, та унеможливлення їхньої підривної діяльності;

– недопущення використання інформаційного простору держави в деструктивних цілях або для дій, спрямованих на дискредитацію України на міжнародному рівні [2].

На жаль, формування нормативно-правової бази в інформаційно-політичній сфері України відбувалося досить безсистемно, через що джерельна база національного українського права хоча і має значну кількість нормативно-правових актів, які регулюють сферу інформаційно-політичних відносин в Україні, до цього часу відрізняється певною внутрішньою неузгодженістю та потребує системного перегляду та доопрацювання.

Інституційні механізми інформаційної політики представлені відповідними інституціями, які формують і реалізують державну інформаційну політику в Україні [3]. В загальному вигляді вказані інституції можуть бути поділені на дві основні групи: органи загальної компетенції, а також відповідні спеціалізовані органи.

До органів загальної компетенції можна віднести такі: Верховна Рада; Президент; Кабінет Міністрів; більшість міністерств, а також центральних

і місцевих органів виконавчої влади (окрім спеціалізованих); СБУ; Національний банк; органи судової влади всіх рівнів; прокуратура; органи місцевого самоврядування. Вказані органи, кожен в межах власної компетенції, впливають на формування та реалізацію державної інформаційної політики в Україні. Деякі з таких органів мають відповідні спеціалізовані підрозділи у своєму складі, що додатково підкреслює надзвичайну важливість та актуальність забезпечення зваженої та послідовної інформаційної політики для сучасної України. Так, у структурі Офісу Президента України діє Директорат з питань інформаційної політики, а в межах Верховної Ради – Комітет з питань гуманітарної та інформаційної політики тощо.

Крім інституцій загальної компетенції, в Україні функціонують спеціалізовані органи, створення яких було зумовлено необхідністю загальнодержавного регулювання відносин саме в інформаційній сфері, та для яких державна інформаційна політика України є основним або одним із пріоритетних напрямів діяльності. До таких органів належить Міністерство інформаційної політики; Міністерство та Комітет цифрової трансформації; Рада національної безпеки і оборони; Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації (НКРЗІ); Державний комітет телебачення та радіомовлення; Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення; Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації.

При вивченні інституційних засад державної інформаційної політики України необхідно врахувати, що вказані вище органи є ієрархічно неоднорідними за своєю природою, що насамперед полягає у тому, що всі вони поділяються на дві нерівні групи. Перша (відносно невелика за кількістю) – група органів, які не тільки реалізують державну інформаційну політику України, а й мають право на її формування, друга – органи, які покликані таку політику реалізувати.

Формування державної інформаційної політики є надзвичайно складним і відповідальним процесом, покликаним виявити пріоритетні напрями діяльності держави в цій сфері, окреслити коло завдань і цілей держави в інформаційній галузі, а також забезпечити якісне та своєчасне виконання вказаних завдань і досягнення бажаних цілей найоптимальнішими шляхами [5]. До першої групи органів, тобто до органів, які мають повноваження на формування державної інформаційної політики України, належить Верховна Рада; Президент; Кабінет Міністрів; Міністерство інформаційної політики; Міністерство цифрової трансформації; інші міністерства (кожне в своєму обсязі залежно від специфіки їхньої діяльності).

Реалізація державної політики є плановим процесом використання органами державної

влади та інститутами громадянського суспільства ресурсів, наявних у їх розпорядженні, для досягнення поставлених перед ними цілей [4, с. 57]. До другої групи інституцій, покликаних якісно та ефективно реалізувати інформаційну політику України, входять Рада національної безпеки і оборони; Комітет цифрової трансформації; Національний банк; СБУ; прокуратура; Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації (НКРЗІ); Державний комітет телебачення та радіомовлення; Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення; Державна служба спеціального зв'язку та захисту інформації; центральні та місцеві органи виконавчої влади; органи місцевого самоврядування; органи судової влади всіх рівнів тощо.

Вказаний перелік не є вичерпним, оскільки формування інституційних засад державної інформаційної політики в Україні ще не можна вважати завершеним. Ця сфера досі зазнає досить відчутних трансформаційних змін, пов'язаних зі створенням нових інституцій, а також закономірним перерозподілом повноважень між ними та тими органами, які там існували раніше. Так, важливий орган у галузі формування та реалізації української інформаційної політики Міністерство цифрової трансформації є дуже молододу інституцією, яка була створена лише 09.09.2019 року шляхом перетворення агентства з питань електронного урядування та досі перебуває в стадії свого становлення.

Варто також згадати про таку важливу ініціативу вказаного Міністерства як створення Державного підприємства «Дія», зареєстрованого лише 09.12.2019 року та покликаного в майбутньому стати провідною державною ІТ-компанією України, одним із напрямів діяльності якої має стати надання електронних послуг (в тому числі адміністративних та інших публічних) з отриманням і використанням в разі потреби інформації з національних електронних інформаційних ресурсів, необхідної для надання таких послуг [12].

Організаційні механізми включають правотворчу та правозастосовчу діяльність у цій сфері. Правотворча діяльність є активністю державних органів і посадових осіб, інших органів, уповноважених на те державою, спрямованою на утворення, зміну чи скасування певних джерел права в сфері інформаційної політики України [1, с. 58].

Нині правотворча діяльність у цьому секторі покладена на Верховну Раду України, Президента України, Кабінет Міністрів України, міністерства та інші центральні й місцеві органи виконавчої влади, Національний банк України, Службу безпеки України, органи місцевого самоврядування, кожний із яких в межах власної компетенції здійснює правотворчу діяльність в інформаційно-політичній сфері.

Правозастосовча діяльність у сфері інформаційної політики України передбачає діяльність компетентних органів держави та їх посадових осіб з підготовки та прийняття індивідуальних рішень при застосуванні конкретних правових норм до певної ситуації. Вказана діяльність може здійснюватися в таких формах: оперативно-виконавчій діяльності, правоохоронній діяльності та в формі правосуддя.

Оперативно-виконавча діяльність передбачає виконання належним органом приписів правових норм з метою позитивного впливу на суспільні відносини (наприклад, державна реєстрація засобу масової інформації). Правоохоронна діяльність є формою діяльності державних органів та деяких недержавних інститутів, спрямованою на охорону законності і правопорядку, захист прав і свобод людини, боротьбу зі злочинністю. Вона здійснюється органами прокуратури, органами внутрішніх справ, СБУ (наприклад, розслідування діянь про розголошення державної таємниці). Правосуддя є формою державно-владної діяльності, яка полягає в розгляді і вирішенні судом справ, віднесених відповідно до законодавства України до меж його компетенції (наприклад, розгляд судом цивільної справи про спростування недостовірної інформації).

Техніко-економічні та соціальні механізми включають широкий спектр складників:

1) єдина взаємопов'язана система національних інформаційних ресурсів та інформаційно-комунікаційна інфраструктура держави (як комплекс організаційних і технологічних засобів пошуку, зберігання, поширення і використання інформаційної продукції і послуг). Це технологічний фундамент вирішення всіх завдань державної інформаційної політики. Найважливішими елементами інформаційно-комунікаційної інфраструктури держави є ЗМІ (як соціально значущий складник) і телекомунікації (як «транспортна» опора такої інфраструктури);

2) науково-технічний і виробничий комплекс, ринок продукції і послуг інформаційної індустрії, що є системоутворюючим техніко-економічним фактором;

3) система масової інформаційної освіти є також фактором, спрямованим на соціально-освітню адаптацію і забезпечення інформаційно-психологічної стійкості людини до процесу переходу до інформаційного суспільства. До цього складника слід віднести теоретичну базу та категоріальний апарат інформаційної політики, які є необхідною передумовою політико-правового забезпечення української інформаційно-політичної сфери. Адже перш ніж будь-яка сфера закріплюється на правовому рівні, вона отримує відповідне наукове обґрунтування. На цьому етапі науковці констатують факт виникнення в суспільстві нової сфери відносин (або значного ускладнення сфери, яка

вже існувала раніше), що потребує своєї правової регламентації; розробляються основні теоретичні підходи до неї, а також робляться спроби виведення та визначення основних понять, властивих для цієї сфери.

Висновки. Підбиваючи підсумки аналізу механізмів формування та реалізації інформаційної політики України, автор зазначає, що він є системою взаємопов'язаних компонентів, які дозволяють формувати та впроваджувати в життя ефективну інформаційну політику в нашій державі, адаптуватися до швидких змін у контексті формування та становлення інформаційного суспільства та ступеня включеності нашої держави до процесів глобалізації та інтеграції до світового інформаційного простору.

До його основних компонентів слід віднести політико-правові, інституційні, організаційні, техніко-економічні та соціальні механізми. Слід зазначити, що складність правового регулювання інформаційно-політичної сфери зумовлюється тим, що політичні зусилля держави, спрямовані на ефективне регулювання інформаційної сфери, здійснюються в умовах бурхливого розвитку цієї сфери. Трансформаційні процеси, які відбуваються, знижують ефективність традиційних засобів державно-політичного впливу на обіг інформації, а також змушують відшуковувати нові механізми регулювання, які були б більш ефективні, залишаючись при цьому в межах правового поля.

Інституційна сфера державної інформаційної політики України є, мабуть, однією з найперспективніших і найменш усталених в українському політикумі, особливо з огляду на те, що суб'єктами інформаційної політики є інститути держави та громадянського суспільства, які будуть і в подальшому зазнавати вагомих реформувань і змін. Автор вважає, що це робить тематику дослідження перспективною для подальших наукових розвідок і важливою з теоретичної та практичної точок зору.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Гусаров С.М. Поняття та сутність правотворчості в Україні. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2015. № 2. С. 55–59.
2. Доктрина інформаційної безпеки України, затверджена Указом Президента України від 25 лютого 2017 року № 47/2017. Дата оновлення: 25.02.2017. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/47/2017>.
3. Іванченко Ю.М. Сутність, головні напрями та способи державної інформаційної політики в Україні. URL: <http://academy.gov.ua/ej/ej2/txts/philo/05ijmipru.pdf>.
4. Кормич Б.А. Інформаційне право : підручник. Харків : Бурун і К, 2011. 333 с. URL: http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/7911/Kormych_Inf_pr.pdf?sequence=1.
5. Мохова Ю.Л., Луцька А.І. Сутність та головні напрями державної інформаційної політики України.

Електронний журнал «Державне управління: удосконалення та розвиток», 2018. № 12. URL: http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/12_2018/27.pdf.

6. Настюк В.Я., Белєвцева В.В. Національні інтереси у сфері інформаційної безпеки України. *Правова інформатика*. 2014. № 1(41). С. 52–57.

7. Нестеряк Ю.В. Становлення національного інформаційного простору України. *Вісник Національної академії державного управління при Президенті України. Серія: Державне управління*. 2018. № 1. С. 11–17.

8. Про інформацію : Закон України від 02.10.1992 № 2657-XII. Дата оновлення: 21.12.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>.

9. Степанов В.Ю. Государственная информационная политика в современном политическом пространстве. *Инвестиции: практика и опыт*. 2011. № 3. С. 76–78.

10. Степанов В.Ю. Государственная информационная политика: цель и теоретические основы реализации. URL: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Dtr_du/2011_2/files/DU211.

11. Фурашев В.М. Правові аспекти інформаційної безпеки. Київ : Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського. 2018. 67 с.

12. Як діятиме Дія: в Україні запрацює веб-портал е-послуг. *Портал Юрліга*. URL: https://jurliga.ligazakon.net/ua/news/192206_yak-dyatime-dya-v-ukran-zapratsyu-veb-portal-e-poslug.

REFERENCES:

1. Gusarov S.M. Ponyattya ta sutnist pravotvorchosti v Ukraini [The concept and essence of lawmaking in Ukraine]. *Pivdenoukrajinskyj pravny chyj chasopys* [South Ukrainian Law Journal]. 2015. № 2. S. 55–59 [in Ukrainian].

2. Doktry na informacijnoyi bezpeky Ukrainy, zatverdzhena Ukazom Prezydenta Ukrainy vid 25 lyutogo 2017 roku № 47/2017. [Information security doctrine of Ukraine, approved by Presidential Decree of February 25, 2017 № 47/2017]. Data onovlennya: 25.02.2017. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/47/2017> [in Ukrainian].

3. Ivanchenko Yu. M. Sutnist, golovni napryamy ta sposoby derzhavnoyi informacijnoyi polityky v Ukraini. [The essence, main directions and ways of state information policy in Ukraine]. URL: <http://academy.gov.ua/ej/ej2/txts/philo/05ijmipu.pdf> [in Ukrainian].

4. Kormych B.A. Informacijne pravo : pidruchnyk [Information Law: A Textbook]. Xarkiv : Burun i K,

2011. 333 s. URL: http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/7911/Kormych_Inf_pr.pdf?sequence=1 [in Ukrainian].

5. Moxova Yu.L., Luczka A.I. Sutnist ta golovni napryamky derzhavnoyi informacijnoyi polityky Ukrainy. [The essence and main directions of the state information policy of Ukraine]. *Elektronnyj zhurnal "Derzhavne upravlinnya: udoskonalennya ta rozvytok"* [Public magazine "Public Administration: Improvement and Development"]. 2018. № 12. URL: http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/12_2018/27.pdf [in Ukrainian].

6. Nastyuk V.Ya., Byelyevceva V.V. Nacionalni interesy u sferi informacijnoyi bezpeky Ukrainy. [National interests in the sphere of information security of Ukraine]. *Pravova informatyka* [Legal Informatics]. 2014. № 1(41). S. 52–57 [in Ukrainian].

7. Nesteryak Yu.V. Stanovlennya nacionalnogo informacijnogo prostoru Ukrainy. [Formation of the national information space of Ukraine.]. *Visnyk Nacionalnoyi akademiyi derzhavnogo upravlinnya pry Prezidentovi Ukrainy. Seriya: Derzhavne upravlinnya* [Bulletin of the National Academy of Public Administration under the President of Ukraine. Series: Public Administration]. 2018. № 1. S. 11–17 [in Ukrainian].

8. Pro informaciyu: Zakon Ukrainy vid 02.10.1992 № 2657-XII. [About information: Law of Ukraine of 02.10.1992 № 2657-XII]. Data onovlennya: 21.12.2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12> [in Ukrainian].

9. Stepanov V.Yu. Gosudarstvennaya informatsionnaya politika v sovremennom politicheskom prostranstve [State information policy in the modern political space]. *Investitsii: praktika i opyt* [Investments: practice and experience]. 2011. № 3. С. 76–78 [in Russian].

10. Stepanov V.Yu. Gosudarstvennaya informatsionnaya politika: tsel i teoreticheskiye osnovy realizatsii. [State information policy: goal and theoretical foundations of implementation]. URL: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Dtr_du/2011_2/files/DU211 [in Russian].

11. Furashev V.M. Pravovi aspekty informacijnoyi bezpeky. [Legal aspects of information security]. Kyiv : Kyivskyj politexnichnyj instytut imeni Igorya Sikorskogo. 2018. 67 s. [in Ukrainian].

12. Yak diyatyme Diya: v Ukraini zapracyuye veb-portal e-poslug. [How the Action Works: A web portal for e-services will be launched in Ukraine]. *Portal Yurliga* [Jurliga portal]. URL: https://jurliga.ligazakon.net/ua/news/192206_yak-dyatime-dya-v-ukran-zapratsyu-veb-portal-e-poslug [in Ukrainian].

Components mechanism for implementing the information policy of Ukraine

Kozminykh Alyona Vitaliivna

Candidate of Political Science,
Associate Professor,
Associate Professor at the
Department of Political Theories
National University
«Odessa Law Academy»
Fontanskaya road st., 23,
Odessa, Ukraine

In connection with the processes of globalization and the formation of the information society, conducting an effective information policy, setting the right information priorities, setting permitted limits, as well as determining issues of responsibility for violations in the information sphere are of utmost importance for Ukraine. The main and urgent task of political efforts in this context is to ensure effective regulation and coordination of actions of all participants of information processes, which, in turn, naturally causes the establishment of political and legal foundations and the emergence and functioning of a large number of institutions that form and implement state information policy in Ukraine. This makes the study of the mechanism for implementing information policy of Ukraine as a coherent system of interrelated elements relevant.

The purpose of this article is to establish the components of the mechanism of formation and implementation of information policy in Ukraine. In the analysis of mechanisms of implementation of information policy, both general (dialectical, analysis and synthesis) and specially scientific methods (institutional, formal-logical, systemic, historical, etc.) were used.

The mechanism of formation and implementation of information policy of Ukraine is a system of interconnected components that allow to form and implement effective information policy in our country, to adapt to rapid changes in the context of formation and becoming of information society and the degree of involvement of our country in the processes of globalization and integration to the world information space.

Its main components include: political-legal (normative-legal acts of Ukraine, international treaties and international instruments ratified by Ukraine; common-law and special-legal), institutional (state bodies of general competence, specialized bodies, as well as institutes of civil society; policy-makers and implementing bodies, organizational (law-making and enforcement activities), technical, economic and social mechanisms (unified system of national information; resources and information and communication infrastructure of the state, scientific and technical and production complex and market products and services information industry, the system of mass education information, including the theoretical framework and categories of the information policy).

Key words: *information policy, information, state policy, information society, information legislation, mechanism of information policy implementation.*